

SEGONS ALGUNS ESPECTADORS EL COMPACTE NOMÉS TÉ
DEU ANYS DE VIDA

Llegit amb làser

El disc analògic funcionava bé fins que li va aparèixer un bon competidor: el compact disc. És més car, però té més prestacions, i mentre s'obre camí en el mercat es baralla amb el disc de sempre. Són dos estranys en una discoteca.

Francesc Caballero

Tot va començar un dia quan, en mirar la caràtula d'un disc, descobríem, en un cantó, la paraula DIGITAL. Ningú sabia ben bé en què consistia el nou invent, però, pel que semblava, era un nou sistema de gravació que millorava el mètode convencional de cintes. A efectes d'apreciació auditiva, que és el que realment importava, ningú hi trobava diferències significatives, raó per la qual més d'un es pensà que el digital era un nou esnobisme de la indústria, un nou invent frívol com aquell del so quadrafònic.

Uns anys després, sentirem a parlar, per primera vegada, del disc làser. Era la solució definitiva, deien. Durava tota la vida, no es deteriorava amb l'ús i, a més, la qualitat de reproducció sonora era bastant superior a la del disc convencional o analògic. Començarem a veure'ls en revistes, sempre envoltats de polèmica, entre complicats estudis i afirmacions irades d'algun executiu que qüestionava si era o no millor sistema que l'analògic.

Finalment, començarem a veure els *compact disc* a les tendes de discos. Al principi, ocuparen un lloc diminut als estants, era una aparició tímida, però en qüestió de dos anys ja havien guanyat un bon tros d'espai.

Uns veien el *compact disc* com una amenaça, d'altres com una esperança, però tot comprador habitual de discos dubtà sobre si valia la pena seguir invertint diners en un sistema de reproducció —el disc analògic— que, segons les opinions més radicals, tenia els dies comptats. Els dubtes perdien vigor quan es veia la poca oferta de referències que en *compact disc* hi havia i l'elevat preu. De sobte, algun amic que havia viatjat a Anglaterra o Alemanya va donar la veu d'alarma: «Allà ja no queden discos convencionals. Les tendes ja ho tenen tot en *compact disc*, i els analògics estan en un reducte; els venen de saldo.» Aquestes notícies coincidiren amb un augment d'oferta

de compactes i amb uns preus més accessibles tant en reproductors com en discos. Tot això succeí a principis d'enguany.

Quan tot feia veure que per fi la indústria havia decidit donar l'empenta definitiva al CD, des d'Anglaterra, una companyia dedicada a la fabricació de CD, la Nimbus Records, llançà una

notícia explosiva: els *compact disc* pateixen un procés de degradació continu, ja que el recobriment d'alumini d'aquests s'oxida amb el temps. Les grans companyies fabricants de CD s'han donat pressa a desmentir la Nimbus, però no han pogut evitar que la intranquil·litat s'haja apoderat dels consumidors.

Però és ben cert que les vendes en aparells relacionats amb el CD han baixat des que la notícia es va fer pública. Una de les grans virtuts del CD està en dubte i sembla que només el temps dirà l'última paraula. El que resulta evident per a tothom és l'excés d'optimisme demostrat pels fabricants de CD, en afirmar que dura tota la vida un producte que té poc més d'un lustre de vida.

El disc analògic desapareix dels mercats europeus. Els romàntics defensen el disc convencional.

¿Qui s'estima el disc analògic?

Des que es tingueren notícies de l'aparició del disc digital no han faltat els que han proclamat l'adhesió incondicional al disc analògic. Són una minoria, però hi ha un bon grapat d'audiòfils que, ja des de l'aparició dels enregistraments digitals als anys 70, manifestaren el seu rebuig a aquest sistema, tot acusant-lo de produir gravacions fredes, mancades de musicalitat i subtileses, i de no reproduir fidelment el so, amb la consegüent fatiga auditiva que deriva de tot plegat. També n'hi ha que defensen els discos convencionals pel fetixisme de les caràtules: el culte a les carpetes originals.

Amb l'arribada del CD a principis dels 80, els fabricants de materials ana-

lògics realitzaren desafiantis manifestacions, assegurant que perfeccionarien els seus discos i que el disc convencional havia estat desafiat moltes vegades però sempre se n'havia sortit. El cert és que l'anunciat reproductor sense contacte físic mai no ha estat una realitat i l'única millora real que els discos analògics han experimentat és el Digital Metal Mastering, consistent a premsar el disc amb una matriu de coure. Però el DMM tan sols ha aconseguit reduir el soroll de fons i poca cosa més. Aquests discos segueixen sent un model d'imperfeció i, fent honor a la veritat, donen unes prestacions en qualitat de so molt inferiors a les d'un CD. La defensa del disc analògic tan sols pot ser romàntica.

Els discos convencionals produeixen un elevat soroll de fons, conseqüència

del premsatge i del frec de l'agulla sobre el solc. Es deterioren amb una enorme facilitat: l'acumulació de la pols, el simple contacte amb els dits, les càrregues radioestàtiques. Qualsevol raspat, qualsevol ratllat, provoca estralls en l'audició d'un disc. L'agulla en mal estat és un altre element pertorbador. I per a agreujar aquesta fàcil vulnerabilitat, els discos es fabriquen de manera deficient en un alt percentatge de casos.

Així, hi ha elapès que abans d'estrenar ja presenten defectes que podríem anomenar físics: càrregues estàtiques, premsatge deficient, sorolls de tota mena, distorsions de tot tipus i algun que altre ratllat de fàbrica. Tots estem molt cansats d'haver de convèncer els dependents de les tendes, les oïdes dels quals disten bastant de les d'un meloman, que un disc és defectuós, disc que ell s'entesta a provar en un equip de poca fidelitat i entre un enorme soroll ambiental.

Els sons del futur ja són ací

El CD naix l'any 80 quan algunes companyies d'Hi-Fi decideixen adoptar el sistema Philips de 12 cm i lectura per làser. Mesos després, importants productors de discos, encapçalats per CBS, donen també el seu suport al nou sistema. A la tardor de 1982, el CD ja és a la venda. Des d'aleshores el procés d'implantació ha estat vertiginós. A hores d'ara, es calculen en 19 milions el nombre de reproductors de CD que funcionen arreu del món. Mentrestant, el catàleg de referències editades en compacte és cada dia més gran.

Totes les productores discogràfiques de música clàssica, jazz i *new age* donen ja preferència al CD. Aprofiten la major durada d'aquest —70 minuts— per incloure-hi òperes que, altrament, quedaven tallades, material inèdit i, en general, conceben els treballs pensant en la capacitat d'un CD.

El CD funciona mitjançant un lector d'impulsos lumínics, conegut per làser, que llegeix les diminutes cavitats del disc (sines) i les envia a un processador digital. Després de passar per un conversor i ser decodificats, els sons ens arriben a través d'un equip d'Hi-Fi convencional. El resultat és una reproducció de so superior en qualitat a la de qualsevol altre sistema. Fins i tot es pot afirmar que el CD comença on el disc analògic acaba, ja que tots els defectes d'aquest estan resolts pel *compact disc*. Ara, la incògnita és saber quant de temps dura un disc sense degradar-se. □

Al món hi ha 19 milions de compactes reproductors.

